

Kik irtak cikkeket a Szamosvidékbe — és mit végzett a Szamosvidék?

(Dés.) Az új évfolyamok elején visszapillantva a lapok elmúlt évfolyamaira — felállítják a tartalom-kimutatást. A Szamosvidék, ime, az alábbi beszédes, nyers mérleget adja:

A Szamosvidékbe cikket, verset, novellát stb. irtak az elmúlt évfolyamokba: Vásárhelyi János ref. püspök Lengyel Zoltán örm. kat. apostoli kormányzó, Thold Dezső és Görgey ny. tábornokok, dr. Boga Alajos kanonok, Tamási Áron, Walter Gyula EMKE. főtktár, Vizváry Viktor főjegyző, gr. Wass Albert, Huber Győző, Antal Dániel, EMGE. igazgató, Flórián Tibor, Holló Ernő Budapest, Kelemen Lajos országos híri történészünk, Daday Lóránd dr., Möricz Zsigmond (dési tárgyú novella), Sinka István, Illés Gyula, Veress Péter, Karácsony Sándor, Bányai Ferenc tanár, dr. Parádó Ferenc, dr. Bartha Ignác képviselő stb. Ilyen neveket nem igen sorolhat fel vidéki hetilap! Több cikkünket napilapok is átvették. Egyes nemzetvédelmi cikkeink alapján a hatóságok vizsgálatot folytattak le — a cikkek igazoltak — magyar szempontból tényleges intézkedések történhettek. A tanítótársadalom, kiszagatársadalom kérdéseivel számtalanszor foglalkoztunk. Helyet adtunk közérdekű panaszoknak — eredménnyel. Mozgalmaikat támogattunk (honvédek részére gyűjtő mozgalmat, vöröskeresztes mozgalmat stb.). A magyar sajtóba és köztudatba emeltük a szórványkérdést. A Főméltóságú Asszony állandó gyűjtését rendszeresen figyelmébe hoztuk a szamosmenti magyarságnak. A 3 évfolyam folytonos lapfenntartási harcban telt el, Sztójka László szerkesztő, Flórián Tibor munkatárs, gróf Wass Albert, Huber Győző, Mohi Sándor, Varró Dezső tevékeny, önzetlen és nem egyszer hősi módon tartották vállukat és vérüket a lap megmaradásért. A bizonytalan anyagi háttere mellett, a kevés lehetőségére utalva, a cenzurális stb. nehézségek mellett ez a munka százszázalékos eredményt hozott. (Öt hónap kivételével, amikor bevonulási okok miatt a lap hozzáemértő kezékbe került és ellankadt. A magyar írás lobogóját egész magasra emeltük és visszaállítottuk nagymértékben a magyar újságírás tekintélyét.

dr. m. b.

Gyám-társaság alakult Désben egy kitűnő tehetségű széki gazdaifjú iskoláztatására

(Dés.) Szabó Márton 20 esztendőes széki kispazda ifjú, végtelenül tehetséges, fiatal, magyar, aki az elmúlt két esztendőben 5 gimnáziumról tette le egyszerre magánuton a vizsgát és jelenleg a VI. gimnázium évvégi vizsgájára készül. Hogy a szép tehetségű, de szegénysorsú lú érettségizni tudjon és tovább tanulhasson Dési város tisztviselői körében gyám-társaság alakult, mely arányos megosztással havi befizetésekkel biztosítja azt az összeget, amelyre a kispazda ifjúnak a tovább tanuláshoz szüksége van. A gyám-társaság havi felajánlói között első helyen szerepel K. Veress Jenő polgármester. Szabó Márton most vizsgázik a VI. gimnáziumból és jövőre valószínűleg a VII. és VIII.-ból,

Dr. Szász Lajos közellátási miniszter:

Termelni kötelesség!

(Dés.) Dr. Szász Lajos közellátási miniszter a Közellátási Értesítő legújabb számában cikket írt „Termelni kötelesség” címmel. A miniszter cikkében ismerteti azokat az okokat, amelyek az új termelési és beszállítási rendet életre hozták, Bevezetőül rövid áttekintést ad arról, hogy a hadvezetés mintájára, hogyan kell a háború lebonyolításához szükséges szervezetet a nemzet életének minden megnyilvánulásában megvalósítani. A totális háború az ország egész lakosságát hadraszólítja. Ennek a hadraszólításnak azonban tervszerűen kell történni. A belső front nyugalma alapja a termelői munka zavartalanságának. A belső front arcvonalán a termelői munka célzerű irányítása a legfontosabb. Míg ez a hadfelszerelési iparban és egyéb iparágakban megtörtént, addig ugyanez

kerül most megvalósításra a mezőgazdaságban is. A mezőgazdaság a termelők millióinak évről-évre visszatérő rendszeres munkájával vesz részt a hadviselésben — írja cikkében a miniszter. Ennek a mezőgazdaságnak gondoskodni kell a hadsereg ellátásáról, az ország fogyasztásának zavartalan kielégítéséről s ugyanakkor számot kell vetni azzal is, hogy nélkülözhető feleslegeit a szövetségesek erejének gyarapítására fordítsa.

Ismerjük a magyar gazda szorgalmát, kitaró és szívós munkáját és ismerjük azt a sok nehézséget is, amellyel ma meg kell küzdenie. Éppen ezért tervszerűséget viszünk be a mezőgazdasági termelésbe, hogy ezzel is megkönnyítsük milliók munkáját és biztosítsuk az ország ellátását.

A hazáért és a szabadságért

Múlt számunkban kénytelenek voltunk végre szót emelni a lapunk ellen féltucatnyi kis vidéki önző, törtető részéről hónapok óta folyó furcsa aknamunkára rámutatni. A cikkek megjelenése óta a megye és a székváros minden részéből kapjuk az együttérző sorokat: „Kitarás a vártán!”, „Szerejtjük és kérjük a lapot”, „Csak

így tovább”, „Valóban felháborító a lap ellen folyó hajsza — tönkre akarják tenni, hogy új lap induljon a szabad sajtó sírján. Ma már ilyesmi nem lehetséges Magyarországon”. „Előre tovább is, a hazáért és a szabadságért”. Az együttérzés erősít és mi vállaljuk az őrt állást. Csupán anyagi erőkre van szükségünk! (m.)

Tanügyi helyzet a Szamosmentén

604 tanító, 35.777 tanuló tanít Szolnok-Doboka vármegye 327 iskolájában

(Dés.) A kir. tanfelügyelőségen most összegezték és fektették fel a Szamosmentén tanügyi helyzetét. 35777 beirt tanuló könyveltek el, akit 516 állami és 88 felekezeti, összesen 604 tanító oktat 327 iskolában. Az iskolák közül 273 állami és 54 felekezeti iskola. Az 54 felekezeti iskola megoszlása a következő: Református 39, római katolikus 8, evang. 5, izr. 2.

Bitay Balykó Sándor kir. tanfelügyelő a tanügyi helyzetről a következőket mondja:

Az oktatásügy terén határozottan javulásról beszélhetünk. Nőtt a beiratkozottak száma is. A beiskolázott tanulók száma a megszállás alatti időkkel szemben 1670-el emelkedett, ezenkívül 44 tanítóval több oktatónk van, mint a megszállás alatti években, ami igen örvendetes javulásnak nevezhető. Az oktatás javulása természetesen kihat a megye társadalmi és kulturális életére is. Az iskolák közül 73 tiszta magyar nyelven tanít, 5 németül, románul 249, ami a magyar kormány megértő nemzetiségű iskolapolitikáját bizonyítja. Az iskolák közül legjobb a helyzet a német iskolákban, ahol egy tanítóra 44 gyermek esik. Az állami iskolákban 60. A kivánalmak között első helyen a tanítói lakások szükségessége áll, ugyanis a legtöbb faluban a tanító úgyszólván nem tud lakást kapni. Gyengék az iskolaépületek is, ezek a problémák azonban a háború után nyerhetnek csak megoldást. Mint örvendetes eseményt kell elkönyvelnünk, hogy Szentmáté községben a ref. diakonissza

nővérek vezetésével otthon nyílt meg, Népiskolai Nevelőintézet jelleggel. Az otthonban 50 népiskolai lány tanuló nyert elhelyezést, akiket az iskolai oktatással párhuzamosan a diakonissza nővérek különböző gazdasági, gyümölcsstermelési stb. munkára is megtanítanak. Az otthonban kizárólag Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyék szórvány vidékeiről származó lányok nyertek elhelyezést.

— **A február 22.-én 4 hétre Désre érkező színtársulatot** segítsük jó magyar lélekkel. Kiadó szobáinkat, a hazszámot s címet a »Szamosvidék« kiadóhivatalával közöljük. (Házszám és cím a szerkesztőség postafiókjába is bedobható. Telefon 149).

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak kik felejtethetetlen, drága, jó férjemnek a temetésén résztvettek és jóakarataikat kifejezték, ezúton mondok hálás köszönetet. — Özv. Bani Bandiné.

Mégis csak az

„ITALKOZPONT”

K. T.-nál kapható a legjobb sajtógyártmány

Likör, Rum és Gyűzőlecsapálya,
Bor- és Gyűzőkereskedés.

Dreher Hagenmacher Első Magyar
Részvénytársaság sörlelaka.

Gyár és iroda:

Dés, Zápolya u. 4 sz. alatti saját házban.

Központ: 44 sz.

Telefon:

Sőrraktár: 15 sz.

Igazgató:

Békésgyulai PLACHINTAR SAMY

Vidéki jegyzetek

„Ha az utcán két kocsi összeakad — írjuk meg. Ezt várom a helyi lapból”. — Ez az épületes kívánság 1940. őszén hangzott el egy dési értekezleten! A 163 éves magyar hírlapírás, a történelmi viharban nem vállalhatta e „kívánalmat” — és nem helyeselhettem eme magasszintű óhaját. Az olvasó véleménye!?! (r.)

DÉSI NOTESZ

Gróf Bethlen Béla főispán

az elnemt harangok vármegyéjének felemelésére több elhatározó lépést tett. Az ő érdeme a kolozsvári Nemzeti Színház dési vendégjátéka és a Désben most folyó szabadegyetem is. A megye bizony kissé kiesik az erdélyi szellemi útvonalból, mindig elmaradottabb és koldusabb vidék volt a pletyka, fondorkodás és egyéb kisvidéki bántó maradványokkal. Hogy az új magyar társadalom a maga szociális és népi elgondolásaival itt is kivirulhasson, ezért tette az említett lépéseket a főispán. Mivel e megye és különösen Dési ipari és kereskedelmi gócpont, igen helyes volna, ha a tevékeny főispán ipari és kereskedelmi továbbképző tanfolyamokat is munkába állítana.

A megye falvainak

részére faluvezetőképző tanfolyamot rendezett Désben az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület székházában, annak bevonásával a Földmívelésügyi Miniszter. A hallgatók igen nagy érdeklődést és lelkesedést tanúsítottak.

Dés város

új temetői szabályrendeletet alkotott, amivel a polgárság nincs teljesen megelégedve, amint ezt a város közgyűlésén Gaál István képviselőtestületi tag légóltalmi elnök ki is fejtette. A polgárság furcsálja a temető fáiinak kivágását és az egyéb szabályrendeleti pontokat. K. Veress Jenő polgármester szerint, a szabályrendelet bevált példákön épült fel. A törzspolgár panasza így talán inkább érzéseken alapszik, azonban mégis jó lett volna a szabályrendelet, elfogadás előtt, a közpolgársággal megismertetni levonatokban, hogy esetleg hozzá tudjon szólni, a mégis csak őt érintő kérdéshez.

Désakna — Dészhez

való csatolása során a megszünt désaknai körjegyzőség tisztviselői beolvadtak a dési városháza tisztviselőkarába. Ágoston Iván volt főjegyző a városi közellátási hivatal élére került, ahol erős kézzel és szaktudással bizonyára eredményes munkát végez.

A Vöröskereszt új dési betegápolónői tanfolyamára

60 magyar asszony jelentkezett. A nagyszámu jelentkezés a dési asszonyok hazaszeretetét és lelkesedését igazolja, Koller Kálmáné, a tanfolyam önzetlenül dolgozó vezetője teljes egészében meg van elégedve az eredménnyel, amely a szükséges és a kívánalmaknak egészében megfelel.

— **A Törekvés dési kultúregylet** Sztójka László hírlapíró, ügyvezető elnök közbenjárására, az EMKE elnökségétől kis házikönyvtárat kapott az egyesület részére.

A gránicon

Idehallom a világ líhegését,
Vajúdó méhe szüli a jövőt.
Szabadság, nagyság, szerelem és szépség
Magját érlelik messze vérmezők.

Fölszállok hozzád, Világ Magvetője,
Ki sziklakat, mint pelyheket sodorsz:
Fölszállok hozzád, népem hegedőse,
Idők és népek nagy Istene, Sors.

Életemet, e drága pohárt zengőt,
Csordultig vérrel kezdedbe adom:
Öntözd vele a boldogabb jövődöt,
Jövő virága nyíljék gazdagon.

Jövő virágát minden ág ne huzza,
Rémletés réme ne háljon vele,
Csodákra keljen áldott magyar búza,
Aki vetette, az arassa le.

A gyermekért, kit anyja méhe hord még,
A testvért, ki rémületben élt,
A drága nőért (csókja ajkamon még),
Fogadd el tőlem e poháryi vért.

Fogadd el tőlem, Világ Magvetője,
S ha kezdődik a boldog aratás:
Engedd Uram, hogy nyílhasson belőle
Hazai rónán egy áldott kalász.

Gyóni Géza

A kolozsvári Nemzeti Színház dési vendég szereplése

megérdemelt sikert hozott. — Kovách Aladár Téli szoltárában a telt ház ünnepi hangulatban figyelő közönsége megérezte a darabból kicsengő magyar és erdélyi lelket és lelkesen tapsolta az értékes mondanivalókat s a szép játékot. Különösen a Görbe János kiforrott, művészi játéka tetszett. — A rendezésért Tompa Miklóst, a korhű díszletekért Varga Mátyást illeti ösztinte elismerés. Ha ilyen darabokkal végigutazná Erdélyt a Színház — missziót teljesítené!

(r) **A Törtetők**

Illés Endre társadalmi karikatúrája, második előadásként, ugyancsak nagy sikert aratott Désen. A kisvidéki közönség egy itt is kibújzandó és életét elkeserítő egyik társadalmi rákfenét, a törtetők látható szinpadon, a könnyű, előrefurakodó, haszontalan társasági lényt. Mert, ami a Tiszavidéki Alumíniumérc R. T. körül forog, azt a kisvidék is látta már »élettel« színekben. Dícséret a közönségnek: ez a közönség igenis tisztában van az okokkal és okozatokkal és a megújulást igényli! Tompa Miklós rendezése stílusos volt, Varga Mátyás díszletei hasonlóan, A színészek egész alakításokat nyújtottak az előadáson, melyen megjelent Kemény János báró főigazgató is.

Mindent egybevéve: a kolozsvári Nemzeti Színház dési vendégjátéka eszméletető és frissítő kultúresemény volt (i)

ERDEI BOKSA FASZENET JÓ MINŐSÉGŰT VESZEK

Esetleg kis tételben is. Termelést, egész komolyat, fedezet mellett finanszírozzok.

VÖRÖS JÓZSEF
faszénkereskedelmi vállalat
Kőbánya, Petróczy 38. szám.

Szépen sikerült a dési római katolikus Egyházközség magyar estje

(Dés.) A dési r. k. Egyházközség a vármegyeháza dísztermében igen időszzerű és mélyreható, szépen sikerült magyar-estet rendezett. P. Beke Kázmér plébános megnyitójában drámai erővel hívta fel a magyar lelkeket arra, hogy acélosabban, keményebben és nagyobb hittel dolgozzanak a magyar jövődöért — dobjuk ki szemükből a rémhírek által oda bepréselt hullákat, szünjön meg a suttogás és a kétség, legyünk erősek és ércesek, higgyünk a tágabb magyar jövődöben, mert csak ilyen módon tudjuk kiharcolni a győzelmet. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Török Erzsébet az erdélyszerte ismert előadóművész adott elő énekszámokat, a magyar népi zene, a magyar énekkultúra eléggé nem értékelte erdélyi művésze ez a fiatal lány, akinek énekszámait magukkal ragadták az egész termet. Ezután dr. Eötvényi Olivér a magyar külügyi társaság ügyvezető elnök tartotta meg nagy érdeklődéssel várt előadását Magyarország külpolitikai helyzetéről. Ismertette a magyar külügyi társaság megalakulásának körülményeit és hangoztatta, hogy mennyire fontos a külföldi felvilágosítás, a magyar politika külfölddel való megismertetése. — Ebben a nagy világégésben, amikor óriási erők harcolnak egymással a magyar külpoliti-

Szobafestést, mázolás, cimfestést és templom estést olcsón és jól elkészít, vállal, a 32 éve fennálló
KISS PÉTER CÉG, DÉS.
Műhely: Kossuth Lajos-utca 8. sz.
Lakás: Rovács Sándor-utca 57. sz.

— Zongorát, rövidet, kereszthúrosat, vagy pianinót készpénzletés mellett, megvételre keresek. Ajánlatokat Dániel Ernő, Kolozsvár, postafiók 156. címre kérek, gyártmány és ár megjelöléssel.

kának az egyedüli helyes utat kell követnie. Innen is hirdetem, hogy odakint a hadszíntéren igenis magyar érdekekért küzdünk, mert ha a sötét ellenséges erők győzedelmeskednek elpusztul Európa és természetesen vele pusztul a magyarság is. A külföldön is előnyösen ismert előadót a közönség meleg tapssal jutalmazta. Némethi Ferenc hegedűművész dr. Kárpáthy Ernő gitárkíséretével néhány igen gyönyörű zeneszámot mutatott be. A újszerű kíséret, hegedű és gitár, pompásan bevált. P. Szóts Dénes ferences atya verseket adott elő, meglepő drámai erővel és kifejező készséggel. Némethi Ferenc és dr. Kárpáthy Ernő hegedű-gitár száma zárta be a magasszintű magyar estet, melynek, amint P. Beke Kázmér bevezetőjében mondotta, az volt a célja, hogy felrzza a magyar lelkeket, megmelegítse a magyar szíveket és közelebb hozza egymáshoz a küzdő, jobb jövőért harcoló magyarokat.

PAOLETTO

fényképezési műterem DÉS, FÖTÉR
A modern foto-művészet eszközeivel életnő szépen kidolgozott képeket készít. — Amatőr-felvételek kidolgozása.

RÁDIÓ, CSILLÁR, ELEM, ASZTALI ÉS ÉJELI LÁMPÁK, VILÁNYVASALÓK legmodernebb kivitelben, olcsó árban a SZENTBENDEKI ELEKTROMOS MŰVEK R.-T. dési és szamosújvári üzeteiben szerezhetők be. Kérjen díjtalan bemutatást árajánlatot! Szakszerű, pontos javítás!

Február 20.-án ZATHURECZKY EDE hegedűhangversenye DÉSEN!

KIS MAGYAR NOVELLÁK

AZ ÖREG CSALÓ

Sztojka László kis novellája

Az öreg úr belemélyeztette sétapálcáját a homokba és kissé előredűlve nézte a tengert. Dús fehér haja alatt kék volt a szeme és barna az arca. A könnyű sárgás-barna ruha finoman és előkelően hullott alá tagjain. — Rongy, színes rongy, hogy a csontváz ne látszék, — szokta mondani — és azért beszélünk, hogy az érzéseket ott belül, megőjük.

Hajnali szél érkezett a tenger felől, a vizen személyszállító hajók iramodtak a messzeség felé. Minden, a sziklák, a homok, a kék ég nyarat sugározott, vig, legyőzhetetlen józú nyarat.

S akkor keskeny csipőjű, fehér ruhás lány jött a tenger felől, a sziklák felé haladt, fekete-felete arc és karok, barnastekete s zöld, mélyzöld szemek és a husos, fiatal ajkak között fehér, csillogó fehér fogak. Fördőruhát lóballt kezében és teli torokkal énekel.

Az öreg úr dermedten felnyöszörgött és jobbja a levegőbe markolt.
— Elvira!

A szeme egészen kerekre nyílt, nagyon kerekre a csodálkozó fénygömbökben meglepetés ült. Az öreg úr lassan arra tartott, kezéből rég kihullott a sétapálca, ment-ment, minha álmodna...

És már tudta, biztosan és meglebbezhetetlenül tudta, hogy a lány

nem Elvira, hanem a lánya lehet. Nem Elvira, aki a legszebb lány volt azon a régi nyáron, amikor az ő verseskötete megjelent 26 lázadó, tépő vers, s aki elhuzott szájjal sugta oda: — költő? Én nagyon szeretem az aranyat.

Már nem írok rég verseket, ecetgyáram van és 17 teherhajóm — mondotta később már nyugodtabban a lánynak, miután megtudta, hogy valóban az Elvira lánya, 25 éves. Elvira második házasságából született. — Mamát Rómában temették el márvány és ciprus körülötte minden.

A tengeren villantak a hajók, a kék úgy tetszett, énekel. A lány szemében pajkos kíváncsiság, a fiatalság öröme égett. — Olyan ez mint egy regény, kacagott frissen és melegen. Az öreg úr már sudáran és keményen állott. Hiszen már nem költő, hanem ecetgyáros. A lány kíváncsian nézte: — Maga nagyon érdekes. A sós levegő, a csillogó kék ég, nem tudni mi volt az oka a lányarc mind közelebb jött. Érezte a párolgó lányajkak melegét — ráhullott és már nem volt fontos a 26 lázadó vers, a szép Elvira, az ecetgyár, csak ez volt a fontos...

Este utazott vissza, haza. Úgy érezte nagyot vétkezett. Fájt a szíve. Megcsalta Elvirát és megcsalta önmagát, egy friss, játékos leányszájért...

Az új szini idény elé

(Sz.) Február 22.-én visszatér a Székelyföldi Színház Déstre, hogy szépet akaró igazgatásával újabb négy hétre nevetessen, könnyeztessen, s ha lehet, kissé neveljen és elgondolkoztasson, a szórakoztatás ma oly nemes és fontos mesterségébe egy kis adag időtlen, emberi és művészi értéket vegyítve. Az új magyar színikultúra, színjátszó stílus, az új színész még alig ködlik, — az új magyar élet hajnala hozza el csak, — de már most arra kell lépnünk. És, ha a Tradédiát huszan nézik meg az elesett kisvidéken, — már tettünk egy lépést.

Háború van. Színész és közönség össze kell fogjon: így alakulhat ki a kultúra meleg áramköre.

Háború van. A lélek erősítése, melegítése kiemelkedően fontos.

Ne kívánjuk Désen a római nagyopera teljesítményét — fogjon kezét színész és néző, a magyar szellem jegyében, — a belső frontért!

A társulatban megvan a készség s a közönségben a felelő szerzet. Színház 1943-ban. — A színpad kissé kiemelkedik, megfényesedik, a magyar és emberi szó hitele megnő.

Fogadjuk a magyar színjátszás Észak-erdélybe érkező csapatát lélekkel és meleg érdeklődéssel. Ezzel őket is emeljük és erősítjük. És a magyar szellemet kövacsoljuk közösen!

A függöny széthull, — kezdődik az új színiévad!

Színházi Műsor;

Február 23-án	Bizánc Történelmi színmű.
Február 24-én	Három a kislány Operett.
Február 25-én	Három a kislány Operett.
Február 26-án	Aranymember Színmű.
Február 27.-28-án	Nemes Rózsa Operett.
Március 1.-2-án	Ártatlan vagyok Operett.
Március 3.-4-én	Alvinczy huszárok Operett.

A SZAMOSÚJVÁRI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG NŐSZÖVETSÉGE 1943. február 17.-én, szerdán este 1/28 órai kezdettel a magyar öntudat és összetartás ápolására a legjobb kolozsvári előadók közreműködésével jótékonycélú

kultúr-estet

rendez a város mozihelyiségében, melyre magyar testvéri szeretettel hív meg mindenkit a Rendezőség.

MŰSOR:

1. Vitéz ALMAY BÉLA vezérkari alezredes, „Honvédeink harca a magyar jövődöért” címmel előadást tart.
2. TÖRÖK ERZSÉBET kolozsvári előadóművész Bartók és Kodály-dalokat ad elő Maczalik Gabriella zongorakíséretével.
3. Dr. Czetteléné BURESS MAGDOLNA Flórián Tibor „A honvéd imája” és „A finn anyákhoz” című költeményeit adja elő.
4. HERÉDY ÉVA zongoraművész Liszt és Chopin-dalokat játszik zongorán.
5. ZATHURECZKY GYULA a Magyar Új-ágrók Egyesület Erdélyrészi Tagozatának elnöke és az E lemezék tőszervezője „Magyar sorskérdések” címen tart előadást.
6. TÖRÖK ERZSÉBET kolozsvári előadóművész Bartók és Kodály-feldolgozásban magyar népballadákat ad elő Maczalik Gabriella zongorakíséretével.

A HÉT

Szerkesztési és kiadóhivatali fogadó idő déli 1 és 2 óra között. Távbeszélő sz.: 149

Nyugdíjba vonult Husz Ödön, a dési állami gimnázium erdély-szerte ismert igazgatója.

(Dés) Husz Ödön tanügyi főtanácsos, a dési állami gimnázium igazgatója, nyugdíjaztatását kérte, amihez a közoktatásügyi minisztérium hozzájárult. Husz Ödön neve erdélyszerte ismert. Az egykori dési állami gimnáziumnak volt tanára, aki az összeomláskor, 1919 augusztusában, az akkor Désen lelkészkedő Vásárhelyi János ref. püspök támogatásával, egyik napról a másikra, miután a románok az állami gimnáziumot feloszlatták, illetve átvették, megalapította a Ref. Főgimnáziumot, ahol 3 éven keresztül, több mint 300 diák tanult és 9 tanár tanított. Előzőleg, mint gimnáziumi tanár Husz Ödön szerezte be a dési gimnázium, ma már nagy, hatalmas természetrajzi szertárát. A dési Ref. Főgimnáziuma után, a kolozsvári Leánygimnáziumot szervezte meg, — 1940 őszén pedig az újból munkába lendülő dési állami gimnáziumot. Emellett szakkönyveket írt, tudományos előadásokat tartott és résztvett az Erdélyi Múzeum Egyesület munkájában. Szerényen, a legkisebb feltűnést is kerülve, valóban a közzét dolgozott, ezer és ezer tanítvány került ki a keze alól, akik mind magukkal vittek egy darabot ennek a tevékeny nevelőnek kristálytisztá jelleméből és alkotó szelleméből. (esz.)

A dési királyi Törvényszék 1943. évi munkabeosztása és szaktanácsainak alakítása. Szabó István, a dési kir. Törvényszék elnöke, most fektette fel a kir. Törvényszék új, 1943. évi munkabeosztását és állította össze az egyes szaktanácsokat.

A polgári felelősségi tanács elnöke Dr. Ájben Béla, a polgári tanács elnöke Szabó István, a büntető főtárgyalási tanács elnöke Dr. Kabdebó Szilárd, a büntetőfelelősségi tanács elnöke ugyancsak O, az uzsorabíróság elnöke Szabó István, aki a vádtanács elnöki tisztét is betölti. A rögtönítélő bíróság tagjai: Dr. Ájben Béla, Dr. Martonosi Ferenc, Dr. Kabdebó Szilárd, Dr. Hutira Károly és egy póttag. A rögtönítélő bíróság jegyzője Feldrihán Vilmos. Jövedéki ügyekben eljáró bíró: Dr. Martonosi Ferenc. Polgári peres egyes bírók: Dr. Bertin Ferenc, Dr. Ájben Béla, Dr. Szűcs András. Büntető egyes bírók: Dr. Hutira Károly és Dr. Martonosi Ferenc. A fiatakorok bírája Dr. Medgyes Lajos. Vizsgálóbíró Dr. Ján Géza. Vizsgálóbíróhelyettes Dr. Zalán Gyula. Cégjegyzékvezető Feldrihán Vilmos. A munkabeosztás értelmében, a főlajstrom és mutató adatairól, szombat kivételével, csupán a többi hétköznapokon d. e. 9-től 11-ig adhatók tevilagosítások a feleknek. Bűnügyekben a jogosultak köznapokon 9-től 12 óráig, vasár- és ünnepnapokon 9-től 11 óráig tekinthetik meg. Keddi napon az alacsony értesítésadás ideje d. e. 10-től 12-ig, tudakozódó-lap alapján 12-től 1 óráig. A letétnap.ó vezetésével a kir. Törvényszék elnöke Popovics Gábor irodatisztet bízta meg. Az elnöki tevéket a kir. Törvényszék elnöke, vagy helyettese vehetik át.

— Előléptetések a dési rendőrségben. A m. kir. államrendőrség kebelében történt előléptetések során vitéz Sárossy Gyula dr. rendőrkapitány, a dési rendőrség vezetőjét, rendőrtanácsossá léptették elő. Dr. Sárossy Gyula nagyműveltségű, igen képzett tagja a rendőrfőtiszt karnak, akinek dési működése a legszebb eredményeket hozta. — Somorjai János detektívcsoporthoz vezetőt a IX. fizetési osztályba léptették elő. — Ratz Péter detektívet, a nyomozó osztály számtalan sikeres nyomozást lefolytató tagját pedig a XI. fizetési osztályba nevezték ki.

— Betöltötték a dési iparostanonciskola harmadik főhivatású tanítói állását. A dési községi szakirányú iparostanonciskolánál a vall. és közoktatásügyi minisztérium három főhivatású, államsegélyes tanítói állást szervezett az elmúlt tanévben. Ezek közül került január hóban betöltésre a harmadik tanítói állás, melyre az iskola felügyelőbizottsága Karikás Béla nagysomkúti áll. népisk. tanítót választotta meg egyhangulag. A választást a tanker. kir. főigazgatóság jóváhagyta. Karikás Béla febr. hó első felében már el is foglalja új állását. Itt említjük meg, hogy a vall. és közoktatásügyi miniszter Szőke B., a tanonciskola és állami tanoncotthon igazgatóját, a VIII. fizetési o. I. fokozatába léptette elő.

— A bacai zöldkeresztes nép-élvezési tanfolyam színelőadásal egybekötött és I. évi február hó 6-án megtartott záróvizsgája szép sikerrel járt. A helyi előkelőségeken kívül, résztvettek a záróvizsgán: Dr. Schilling János alispán, Dr. Nyerges Gábor m. kir. tisztifőorvos, Dr. Hollóssy Béla főszolgabíró és Dr. Varga István m. kir. tisztiorvos is. Szilágyi János ref. lelkész bevezető beszédét pár meleg mondatban Dr. Schilling J. alispán köszönte meg. A vizsgán a tanfolyam hallgatói szép tudásról tettek tanubizonyosságot és az általuk előadott »Piros rózsá, fehér rózsá« című igen tanulságos színdarab nagy sikert aratott. Köszönet illeti Orbán Rózsa vármegyei népelelvezési előadó úrhölgyet úgy a tanfolyam vezetéséért, mely tanfolyamon megtanulták a bacai asszonyok és leányok a helyes és egészséges főzést, mint a szép záróvizsgáért és a színdarab betanításáért.

— Tolmácsot kapott a dési kir. törvényszék. Az igazságügyi Miniszter Mosonyi Jenő dési ügyvédet, a beérkezett pályázatok alapján, a dési kir. ügyészséghez hitese magyar-román tolmácsnak kinevezte.

— Ülést tartott a Keresztény Nemzeti Liga dési fiókjá. Az Országos Egyesült Keresztény Nemzeti Liga dési fiókja Szabó István törvényes elnök, fiókelnökök vezetésével igen népes ülést tartott, amelyen dr. Tasovny Gyula a budapesti gázművek főtitkára, az országos központ kiküldöttje »A magyar népesedési, politikai és birodalmi gondolat« címen tartott igen tartalmasan felépített előadást. Dr. Birkász Géza miniszterelnöki titkár, központi kiküldött beszámolót tartott és a célkitűzéseket ismertette. Az ülésen résztvevők azt az óhajukat nyilvánították, hogy minél sürűbben kéne hasonló előadásokat rendezni Désen.

— A Dési Kerekedők Társulatának bőkezű adománya a Magyar Vöröskereszt Dési városi fiókjá hazalias céljaira. Követendő példaként tett tanúságot a »Dési Kerekedők Társulata« tagjainak áldozatkészségéről, midőn a Magyar Vöröskereszt Dési városi fiókjának 1585 P-t az egyesület nemes céljaira adományozott.

— A dési szabadegyetem második előadása. A Szolnok-Doboka vármegyei Iskolánkülső Népnevelési Bizottsága és a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem népművelési Bizottsága által közösen rendezett dési szabadegyetemi előadás sorozatában most tartotta meg dr. Baráth Tibor egyetemi tanár a »Magyarság faji, népi és nemzeti egyéniségeről« a második előadást. Az előadót Husz Ödön tanügyi főtanácsos, nyugalmazott gimnáziumi igazgató köszöntötte, utalva arra, hogy a kérdés, amiről az előadás szól, a mai magyar sors egyik legérdekesebb és legidősebb kérdés-komplexuma. Dr. Baráth Tibor történelmi háttérrel aláfestett előadásában elsősorban a magyarság faji jellegét boncolgatta. — A magyarság, mint annyi más európai faj, szintén nem homogén, hanem különböző népvándorlási korabeli elemeket olvasztott magába, azonban úgy, hogy azokat egészében felszívta és átolvasztotta (kunok, besenyők, stb.) Legtöbb elem

fajunkban a turánid elem, amelyet a lángoló haza- és függetlenség szeretets a bátor kiállás és merészség jellemmez. A magyarság jövőbeli útja nem lehet más, mint a vezető osztályoknak a felfrissítése, ami viszont csakis az egészséges, tetterős, népi elemekből történhetik. Az előadót a hatalmas számban megjelent közönség lelkesen megtapsolta, majd pedig Husz Ödön tanügyi főtanácsos megköszönve a kiváló előadást, berekesztette a szabadegyetem második előadását.

KORÉH-kenyér izletes, tápláló! Minden jobb üzletben kapható. Kérjen mindentől Koréh kenyérét!

— Kultúrális délután Rettegen.

Retteg nagyközönségben nemrégiben egy már évek óta elavult működési engedély alapján nem dolgozó, hanem üzletező »regőscsoport« járt, melynek fő t vékenysége a helyi emberek beszédére szorított. A magyar népi szellemtől távolálló műsorával igen rossz hatást váltott ki a lelkes rettegi magyarok között, úgy, hogy Nemes S. zászlós, az ottani levették parancsnoka a hadtesttől a regőscsoport azonnali letiltását kérte, amit a hadtest sürgősen meg is tett. Az üzletező csoport kártékony munkájának ellensúlyozására most a dési IKE. köré csoportosult ifjak mentek ki Rettegre, ahol népi szellemi kultúrális előadást tartottak. — A műsoron népi magyar énekek, szokások szerepeltek, amik igen megnyerték a rettegi ifjú magyarok tetszését. A dési fiatal kultúrális munkásokat KISS Zsigmond lelképásztor üdvözölte, majd pedig Makkai Endre népművelési titkár buzdította az egybegyűlteket a népi szellemben való közösségi munkára. A hadtest részéről, annak képviselőjében, Dobry J. főhadnagy jelent meg. A műsorban felszólalt Halász Béla rettegi ref. ig. tanító is. A dési csoportot Incze János ref. tanító, iskolafelügyelő kísérte el és tanította be. Előadás után a rettegi levetteleányok gyűléssel vendégelték meg a lelkes dési előadó csoportot.

— Temet a szárazfa... Az Európa »zene-sarkában«, álla alatt a szárazfával, hirtelen halált halt Bani András cigányprimás... A legszebb halál — muzsikos embernek... Temetésén ott volt a város, mely magának tudja s szereti muzikusait, ha mostohán is bánik velük olykor a nehéz sors súlyai alatt cipelve önmaga terhes életét. Elöl, párnán viték az elmúlt szárazfát, melyen úgyszólván félszáz évig játszott az elpihent »gazda«... Utána a cigányzenekarok jöttek szomorú nótával, — s sok-sok koszorú. Az égi utakon odafönt a primás már bizonyára ismét mosolyog. És vigan, derűsen húzza: »Repülj fecském«... Mint Cinka Panna, a nagy muzikusos... (—a)

A kékesi járás főszolgabírájától.
Szám: 349/1943

HIRDETMÉNY

A nyomásos gazdálkodás megszüntetéséről szóló 259.380/1942. P. M. számú rendelet alapján felhívatom a közönségben a nyomásos gazdálkodásban érdekelt birtokosok, hogy az 1943. évi március hó 12. napján 9 órakor, Mezőveresegyháza közönségben a község házában tartandó közgyűlésen jelenjenek meg.

A közgyűlés afelett fog határozni, hogy a nyomásos gazdálkodás megszüntetéséről a közönségben megbeszélésükre.

A nyomásos gazdálkodásban érdekeltokről és ingatlanok nagyságáról készített kimutatást a községi előjáróságnál az 1943. évi február hó 15. napjától lehet megtekinteni. Ebben a kimutatásban foglaltakra, a közszemlére tétel napjától számított 15 nap alatt, a községi előjáróságnál észrevétellel lehet élni.

Azok, akik szavazatukat a közgyűlésen nem személyesen kívánják gyakorolni, igazolt meghatalmazottakkal vehetnek részt a közgyűlés határozathozatalában, vagy szavazatukat a községi előjáróság előtt előzetesen írásban bejelenthetik.

A közgyűlés a nyomásos gazdálkodás megszüntetését akkor határozza el, ha az érdekeltek birtokarány szerint számított egynegyed-része azt kívánja.

Kékes, 1943. február hó 7. napján.

Dr. PÁN főszolgabíró

A kékesi járás főszolgabírájától.
Szám: 349/1943.

HIRDETMÉNY

A nyomásos gazdálkodás megszüntetéséről szóló 259.380/1942. P. M. számú rendelet alapján felhívatom a közönségben a nyomásos gazdálkodásban érdekelt birtokosok, hogy az 1943. évi március hó 13. napján 9 órakor, Feketelak közönségben, a község házában tartandó közgyűlésen jelenjenek meg.

A közgyűlés afelett fog határozni, hogy a nyomásos gazdálkodás megszüntetéséről a közönségben megbeszélésükre.

A nyomásos gazdálkodásban érdekeltokről és ingatlanok nagyságáról készített kimutatást a községi előjáróságnál az 1943. évi február hó 15. napjától lehet megtekinteni. Ebben a kimutatásban foglaltakra, a közszemlére tétel napjától számított tizenöt nap alatt, a községi előjáróságnál észrevétellel lehet élni.

Azok, akik szavazatukat a közgyűlésen nem személyesen kívánják gyakorolni, igazolt meghatalmazottakkal által vehetnek részt a közgyűlés határozathozatalában, vagy szavazatukat a községi előjáróság előtt, előzetesen, írásban bejelenthetik.

A közgyűlés a nyomásos gazdálkodás megszüntetését akkor határozza el, ha az érdekeltek birtokarány szerint számított egynegyed-része azt kívánja.

Dr. PÁN
főszolgabíró

A kékesi járás főszolgabírájától.
Szám: 340/1943.

HIRDETMÉNY

A nyomásos gazdálkodás megszüntetéséről szóló 259.380/1942. P. M. sz. rendelet alapján felhívatom Szépkényerüszentmárton községben a nyomásos gazdálkodásban érdekelt birtokosok, hogy az 1943. évi március hó 11. napján 9 órakor, Szépkényerüszentmárton községben, a község házában tartandó közgyűlésen jelenjenek meg.

A közgyűlés afelett fog határozni, hogy a nyomásos gazdálkodás megszüntetéséről a közönségben megbeszélésükre.

A nyomásos gazdálkodásban érdekeltokről és ingatlanok nagyságáról készített kimutatást a községi előjáróságnál az 1943. évi február hó 15. napjától lehet megtekinteni. Ebben a kimutatásban foglaltakra, a közszemlére tétel napjától számított 15 nap alatt, a községi előjáróságnál észrevétellel lehet élni.

Azok, akik szavazatukat a közgyűlésen nem személyesen kívánják gyakorolni, igazolt meghatalmazottakkal által vehetnek részt a közgyűlés határozathozatalában, vagy szavazatukat a községi előjáróság előtt, előzetesen, írásban bejelenthetik.

A közgyűlés a nyomásos gazdálkodás megszüntetését akkor határozza el, ha az érdekeltek birtokarány szerint számított egynegyed-része azt kívánja.

Kékes, 1943. évi február hó 7. napján.

Dr. PÁN
főszolgabíró

Szerkesztői posta

F. A. Dész. Jogi munkatársunk véleménye az, hogy hozzáérté és éles »felszólalás« nyomán oly súlyos hitelrontási pert kaphat, amit felülmúlja a dési kir. járásbírósnál lefolyt rágalmasági és becsületértési perét. Mondjuk azt a viszonzás elve alapján, hogy nem zenetörőre, de egész magyarokra van szükség ilyen súlyos időkben!!! Egy tény: továbbiakban a törvények és a magyar sajtó erejével fogunk fellépni a széles nyilvánosság bevonásával. A mi harcunk tiszta! — P. L. Ez az üzenet Önnek is szól! — SZAMOSÚJVÁRI OLVASÓ. Láthatta — minden igaz magyar megmozdulást támogatunk. Várjuk cikkét. — KORJEGYZŐ. A jövőhéten tessék a szerkesztőség órák alatt felkeresni. — REGÉNY. Ügyében írunk az illető helyre. A választ egyenesen Önnek küldik majd. — NELSON. A fordítás gyenge.

Szamosvidék

Nemzetpolitikai, társadalmi és közgazdasági hetilap

Felőlés kiadó és szerkesztő: SZTOJKA LÁSZLÓ
A »Szamosvidék« munkakörének főmunkatársai: Flórián Tibor, Huber Győző, Mohi Sándor, Varró Dezső, Gróf Wass Albert.

Előfizetési ára egész évre magánosoknak 10 P. Bankoknak, vállalatoknak, közületeknek 40 P. Hirdetéseket a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők. (Helykötés nincs).

Kéziratokat nem ad vissza és nem őriz meg a szerkesztőség.